

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
r é s z í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.I.10.197/2019/5.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke
. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
. Gál Attila bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője:
. Süle Péter ügyvéd

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője:
Szíjj és Czira Ügyvédi Iroda
. Czira Szabolcs ügyvéd

A per tárgya: munkaviszony jogellenes megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.570/2018/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 53.M.1313/2015/44.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.570/2018/7. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti. Azon rendelkezését, amellyel az elsőfokú bíróság felmondás jogellenességét megállapító és az alperest jogkövetkezmények fizetésre kötelező rendelkezését megváltoztatva a keresetet elutasította, - a perköltségre és illetékre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és e körben a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, egyebekben hatályában fenntartja.

Az alperest kötelezi az állam javára 68.075 (azaz hatvannyolcezer-hetvenöt) forint együttes első-másodfokú részilleték megfizetésére. A felperes helyett a le nem rótt 3.561.773 (hárommillió-ötszázhatvanegyezer-hétszázhetvenhárom) forint együttes első-másodfokú és felülvizsgálati eljárási részilletéket az állam viseli

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 1.000.000 (egymillió) forint és 270.000 (kettőszázhetvenezer) forint áfa együttes első-és másodfokú perköltséget. A hatályon kívül helyezett rész tekintetében a felperes felülvizsgálati eljárás költségét 70.000 (hetvenezer) forintban, a felülvizsgálati eljárás illetékét 475.200 (négy-százhetvenötezer-kétszáz) forintban állapítja meg.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2012. március 13-ától állt az alperes alkalmazásában roncsolásmentes anyagvizsgáló munkakörben. 2013. április 1-től munkaszerződése alapján radiológus munkakört is betöltött.
- [2] A felperes munkaviszonyát az alperes 2015. április 1-jén kelt felmondásával szüntette meg. Ennek indokolása szerint „a vállalatvezetés hatékonyságnövelés és költségmegtakarítás céljából átvizsgálta a vállalat egészét, így a felperes szervezeti egységének működését is, ennek eredményeképpen a vállalat költség- és gazdasági racionalizálást hajtott végre. Az intézkedések következtében a munkaköre megszűnik, munkaviszonyának megszüntetésére a munkáltató működésével összefüggő okból, az Mt.

66. § (2) bekezdés szerinti felmondásra kerül sor".

- [3] A felperes 2015. január 19-én üzemi balesetet szenvedett, betegállománya alatt 2015. februárjában az alperes **B... G...**t roncsolásmentes anyagvizsgáló munkakörbe felvette.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [4] A felperes keresetében elsődlegesen a felmondás jogellenességének megállapítását kérte arra hivatkozással, hogy annak indokolása nem valós és nem világos. A 2015. februárjában felvett **B... G...** a felperes helyére érkezett, a racionalizálás körében kevésbé indokolható, hogy a felperes jogviszonya szűnt meg és nem a kevesebb tapasztalattal rendelkező próbaidőben levő új munkatársé. Az alperes által közölt felmondási ok nem a valóságnak megfelelő, nem volt tényleges átszervezés. A felmondás rendeltetésellenes, mert arra nem az indokolási részben megjelölt okok, hanem a **K... T...**sal - közvetlen felettséssel - való megromlott munkakapcsolat, a munkahelyi feszültség és a sorozatos munkahelyi konfliktusok vezettek. A jogellenesség jogkövetkezményeként a felperes az Mt. 82. § (2) bekezdése alapján kártérítés címén 4.425.000 forintot igényelt.
- [5] A felperes túlmunka megfizetésére is igényt tartott 2012. május 10-től 2015. február 10-ig terjedően 2.143.522 forint összegben, annak késedelmi kamatával. Másodlagosan ezt az összeget általános kártérítés jogcímén igényelte.
- [6] A felperes veszélyes munkát, korkedvezményes munkakörben végző személyként kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a 2012. július 1-től 2012. december 31-ig terjedő 6 hónap korkedvezményt biztosító járulék befizetésére, másodlagosan, hogy a bíróság állapítsa meg, miszerint a felperes ezen időszakban korkedvezményre jogosító munkakörben dolgozott.
- [7] A felperes sérelemdíj jogcímén az általa elveszített és ilyen módon az öregségi nyugdíjazása előtti többletidőszakként ledolgozandó 24 hónapos időszakra az alperesnél elért bére összegével egyezően kompenzációként 10.197.200 forintot kért.
- [8] A felperes 2014. évi 13. havi bérének megtérítését is igényelte 392.200 forint összegben, mivel állítása szerint rajta kívül ebben a díjazásban mindenki részesült.
- [9] A felperes 5 nap pótszabadság vonatkozásában 395.000 forint távolléti díj alapulvételével 94.047 forint megtérítésére is igényt tartott.
- [10] Kérte továbbá az alperest kötelezni 2.500.000 forint sérelemdíj megfizetésére is, mivel álláspontja szerint emberi méltósága, jó hírneve, becsülete sérült a munkáltató egyenlő bánásmód követelményébe ütköző, sorozatosan jogsértő, diszkriminatív munkahelyi eljárása miatt.
- [11] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hivatkozása szerint a jogviszony megszüntetésre a jogszabályokban előírt módon került

sor. Ezen túlmenően a felperes napi 3 órát meghaladó mértékben nem volt kitéve radioaktív sugárzásnak. A munkaszerződés módosítását követően, 2014. december 31-éig a korkedvezmény biztosítási járulék jogi intézményének a megszüntetéséig megfizette ezen járulékot felperes után, valamint a radiográfiai vizsgálatokat végző munkavállalók részére biztosította az 5 nap pótszabadságot, amelynek kötelezettsége jogszabály alapján nem állt fenn. A felperes 2012. július 1-je és 2012. december 31-e közötti időszakban nem volt jogosult ezen járulékra és pótszabadságra.

Az első- és másodfokú ítélet

- [12] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 53.M.1313/2015/44. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4.425.000 forint kártérítést elmaradt munkabér jogcímén, 94.047 forintot pótszabadság megváltása jogcímén és 392.200 forintot elmaradt munkabérként. Megállapította, hogy a felperes 2012. július 1-től 2012. december 31-éig korkedvezményre jogosító munkakörben dolgozott az alperesnél. Kötelezte az alperest eljárási illeték fizetésére.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 64. §-ának (1) bekezdés d) pontjára, (2) bekezdésére, valamint a 66. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra.
- [14] Figyelemmel a becsatolt okiratokra és **Cs... Cs..., H... I..., F... D...** okiratokkal egybehangzó és egységes tanúvallomására megállapította, hogy a felperessel közölt felmondás indoka valós, 2015. tavaszán a termelés, illetve az alperesnél a gyártási tevékenység visszaesett, a munkáltató 2015. április 1. és 30. között 102 fő jogviszonyát szüntette meg.
- [15] A keresetben foglalt rendeltetésellenességre történő hivatkozás miatt a bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a radiológusok közül miért éppen a felperesnek szüntették meg elsőként a jogviszonyát. A felperes a jogellenességet abban jelölte meg, hogy közte és **K... T...** között konfliktus alakult ki. Valójában ez volt a jogviszony megszüntetés tényleges indoka, mely retorziós jellegéből adódóan jogellenes. Ennek bizonyítása a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte.
- [16] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ezen kötelezettségét a felperes teljesítette, a felsorolt magatartásokkal összefüggésben bizonyította az őt ért retorziót, amely végül jogviszonyának megszüntetéséhez vezetett. A tanúk egyértelműen alátámasztották azon hivatkozást, hogy **K... T...**sal egyre jobban megromlott a felperes kapcsolata, ami nyilvánvaló volt a laborban.
- [17] A bíróságnak nem a felperes által sérelmezett egyes munkáltatói magatartás rendeltetésellenességről kellett állást foglalnia, hanem arról, hogy jogviszonyának megszüntetése a megjelölt magatartások

eredményeként, vagy azokkal okozati összefüggésben rendeltetésellenesnek minősül-e.

- [18] Az okozati összefüggést a tanúvallomások alátámasztották, ezért a munkáltatói felmondás esetén is meg kell állapítani a jogviszony megszüntetés jogellenességét, ha rögzíthető, hogy a munkáltató a felmondás jogát nem rendeltetésének megfelelően gyakorolta. Ilyen eset különösen, ha a körülmények arra mutatnak, hogy a munkáltatói felmondás a munkavállaló jogos érdekének csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségének korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányul vagy arra vezet. Ebből következően a bíróság 4.425.000 forint bekövetkezett kárt megállapíthatónak talált, amelynek megfizetésére kötelezte a munkáltatót.
- [19] A túlmunka iránti igényt nem találta a bíróság megalapozottnak, mivel nem lehetett ítéleti bizonyossággal megállapítani, hogy a felperes mikor melyik napon végzett az alperes érdekében túlmunkát, amit részére nem kompenzáltak. Dr. P... M... munkaügyi ellenőrzése sem támasztotta alá a felperes által állítottakat.
- [20] Az Mt. 119. § (2) bekezdésére és a Pp. 122. § (1) bekezdésére és 123. §-ára figyelemmel kellett értékelni a megállapításra irányuló kereset jogszerűségét.
- [21] A bíróság először vizsgálta, hogy a felperesnek a perindításhoz jogi érdeke fűződik-e, illetve hogy fennállnak-e a megállapítási kereset előterjesztésének konjunktív feltételei. Ennek kapcsán a bíróság megállapította, hogy a felperes marasztalást nem kérhet, vagyis azt, hogy a bíróság kötelezze alperest az elmulasztott járulék befizetésére. Erre a bíróságnak hatásköre nincs, azonban a lefolytatott eljárás alapján megállapíthatta, hogy a másodlagosan előterjesztett kereseti kérelem alapos, mivel a bíróság szerint a felperes 2012. július 1-től 2012. december 31-éig is ionizáló sugárzásnak kitett munkahelyen, naponta legalább 3 órát dolgozott. Ezért ezt a tényt a bíróság ítéleti bizonyossággal megállapította, ami a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett volt szükséges annak érdekében, hogy korkedvezményes nyugdíjazásban részesülhessen, és a szükséges lépéseket az illetékes közigazgatási szerv előtt megtehesse.
- [22] Felperes az alperes károkozó magatartását abban jelölte meg, hogy 2012. július 1-től 2012. december 31-éig nem fizette be utána a korkedvezményes nyugdíjba vonuláshoz szükséges járulékot, ami az ionizáló sugárzásnak kitett munkahelyen naponta legalább 3 órát dolgozó munkavállalónak jár. Ezért a kár összegét az öregségi nyugdíjazása előtti többlet időszakként ledolgozandó 24 hónapra az alperesnél elért bérének megfelelő összegű kompenzációként arányosan megjelölve 10.197.200 forintban határozta meg. A bíróság szerint ezen kár még nem következett be, hiszen a felperes még aktívkorú, sem korkedvezményes, sem öregségi nyugdíjra nem jogosult. Ezért ezen a jogcímen előterjesztett kereseti kérelmét a bíróság elutasította.
- [23] A felperes kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a 2014. évi

13. havi bérének 392.200 forint összegben való megfizetésére figyelemmel arra, hogy ezt rajta kívül valamennyi munkavállaló megkapta. A bíróság az Mt. 12. § (2) bekezdése alapján ezen felperesi keresetet alaposnak minősítette különös figyelemmel **Cs...** **Cs...** tanúvallomására és az alperesnél általánosan elfogadott túlmunka kompenzációs rendre is.

- [24] Figyelemmel arra, hogy a bíróság megállapította, miszerint a felperes 2012. július 1-től 2012. december 31-éig is ionizáló sugárzásnak kitett munkahelyen, naponta legalább 3 órát dolgozott, így az Mt. 119. § (2) bekezdése alapján a felperest erre az időszakra is megilleti a pótszabadság, amelyet az alperes a részére nem adott ki. Ezért a bíróság ezen kereseti kérelmet is alaposnak minősítette.
- [25] Az elsőfokú bíróság az Mt. 9. §-ára, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 2:42. § - 54. §-ára tekintettel vizsgálta a felperes sérelemdíj megfizetésére irányuló igényét.
- [26] A munkaviszonnyal kapcsolatban elkövetett személyiségi jogsértés esetén a Ptk. szabályai irányadóak azzal, hogy a munkavállalók, munkáltatók kártérítési felelősségre vonatkozó szabályait kell alkalmazni. A jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezését nem kell bizonyítani. A sérelemdíj esetén a jogsértést a személyiségi jog megsértése jelenti, vagyis a középpontban az a jogellenes és felróható magatartás áll, amely a sérelmet okozta.
- [27] A lefolytatott bizonyítási eljárás során minden kétséget kizáróan meg lehetett állapítani, hogy **K...** **T...** és a felperes között a viszony nem volt jó, azonban a felperes által előadott tényállás és a tanúk vallomása sem támasztotta alá, hogy ennek következtében a felperes emberi méltósága, jó hírneve, becsülete sérült volna az alperes miatt. Ezért a bíróság a felperes erre irányuló kereseti kérelmét elutasította.
- [28] A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.570/2018/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. A felmentés jogellenességének megállapítására és az alperest jogkövetkezményekben marasztaló döntését megváltoztatta, ebben a körben a keresetet elutasította. Az utólagos járulékfizetésre kötelezés iránti kereset tárgyában a pert megszüntette. Egyebekben az elsőfokú ítéletet - a perköltség és illeték kivételével - helybenhagyta. A perköltségre vonatkozó rendelkezést akként változtatta meg, hogy a felperest kötelezte, hogy fizessen az alperesnek 1.778.000 forint áfa-t is tartalmazó együttes első-, és másodfokú részperköltséget. Az alperest terhelő kereseti részilletéket 29.200 forintba leszállította. Kötelezte az alperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen 38.900 forint fellebbezési részilletéket. A felperes helyett az illeték további részét az állam viseli.
- [29] A másodfokú bíróság elsődlegesen megállapította, hogy az elsőfokú bíróság részéről eljárásjogi jogszabálysértés nem történt (Pp. 145. § (3) bekezdés, Pp. 146. § (5) bekezdés).

- [30] Az ügy érdemét tekintve a másodfokú bíróság rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást lefolytatta, a feltárt tényeket értékelte, az irányadó jogszabályokat alkalmazta, az így meghozott döntéssel és annak indokaival a másodfokú bíróság részben értett egyet.
- [31] A perben igazolást nyert, hogy az alperesnél nagyarányú létszámleépítés zajlott 2015. évben, amelynek része volt a felperes felmondása is. Az alperes állítását a meghallgatott tanúk alátámasztották, miszerint a munkáltató rendelésállománya jelentősen lecsökkent, ezért kényszerült az intézkedés meghozatalára. Igazol az is, hogy a felperes munkakörében a jogviszonya megszüntetésekor 7 fő dolgozott, míg a későbbiekben ez a létszám 2 főre csökkent.
- [32] A perben bizonyosságot nyert, hogy a felperesnek rossz viszonya alakult ki **K... T...**sal, a közvetlen felettesével. Az azonban nem bizonyított, hogy a jogviszony megszüntetését ez eredményezte, mivel **K... T...** nem volt a felperes munkáltatói jogkörgyakorlója; azt pedig a perben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a közvetlen felettes kezdeményezésére szüntették meg elsőik között az ő jogviszonyát.
- [33] Létszámleépítés esetén a bíróság nem vizsgálhatja, hogy a munkáltató miért az egyik és nem más munkavállaló munkaviszonyát szüntette meg, hogyan járt el az érintett személy kiválasztása során. Az új munkavállalót az alperes a felperes felmondását megelőzően alkalmazta, az átszervezésre okot adó esemény ezt követően következett be, tehát ez sem értékelendő olyan körülménynek, amely megalapozná a felmondás jogellenességét.
- [34] Az alperes által közölt felmondás indoka valós, és megállapítható annak okszerűsége is, ezért a felperest nem illeti meg a felmondás jogellenességéhez kötődően az Mt. 82. §-a alapján igényelt elmaradt munkabér.
- [35] A túlmunka ellenértéke kereseti követeléssel kapcsolatban a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével. Ebben a körben az állítása igazát a felperesnek kellett bizonyítania, aki ennek nem tudott maradéktalanul eleget tenni. Készített ugyan egy táblázatot, amely okiratokkal nem alátámasztott, tehát helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kereset bizonyítatlan maradt. A rendelkezésre álló okiratok alapján az rögzíthető, hogy a túlmunka ellenértékét az alperes részben kompenzálta, ugyanis a jelenléti ívekből túlóra miatti szabadidő biztosítása is kitűnik. A felperesnek azt részletesen elő kellett volna adni, hogy mely napokon, melyik elszámoláshoz képest, mennyi túlmunkát teljesített.
- [36] A 2014. évi 13. havi bér tekintetében a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével. Nem vitatott, hogy ilyen jellegű juttatás fizetésére az alperesnek nem volt kötelezettsége, ez a juttatás jutalomként volt értékelhető, amely a munkáltató mérlegelési jogkörében adható volt. Ezt fő szabályként a munkavállaló nem követelhetette. A meghallgatott tanúk ugyanakkor igazolták, hogy ebben a juttatásban 2014. évben minden munkavállaló

részesült, így az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a mérlegelés szabályait megtartotta. Ebben a körben a másodfokú bíróság utalt az Mt. 285. § (3) bekezdésében rögzítettekre.

- [37] A korkedvezményes munkakörrel összefüggésben az alperes a másodfokú eljárásban hivatkozott arra, hogy ilyen megállapítás tételére a munkaügyi bíróságnak nincs hatásköre. Ezzel a hivatkozással a másodfokú bíróság nem értett egyet, mivel korkedvezményre jogosító munkakörként kezelte az alperes is a felperes által ellátott munkakört. Az időszak egy részére megfizette a korkedvezmény biztosítási járulékot is, amelyet utóbb tévedésre hivatkozással nem tett meg 2012. július 1-jétől december 31-éig terjedő időszakra. A Pp. 166. § szerint a tanúvallomás egy a bizonyítékok között, amely által feltárt tényeket a többi bizonyítékkal együtt a bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően mérlegel és következtetéseit megteszi ítélezése alapjául. A perben meghallgatott tanúk cáfolták a **H... I...** által elmondottakat a munkakör korkedvezményes jellegére vonatkozóan, ezért az elsőfokú bíróság helyesen értékelte azt, hogy a rendelkezésre álló adatokból megállapítható, miszerint a felperes 2012. július 1-től december 31-éig terjedő időszakra is korkedvezményre jogosító munkakört látott el. Ehhez köthető a felperesnek a 2012. évre járó pótszabadság megváltására vonatkozó igénye, amelyről az elsőfokú bíróság helyesen döntött.
- [38] Helytállónak találta a másodfokú bíróság a korkedvezményes pótlék elmaradása miatti majdani kedvezményes szolgálati időszámításra alapított kártérítési igényt elutasító döntést is. A felperes követelése idő előtti, hiszen a károsodása még nem következett be, így ezen az alapon az alperes marasztalása megalapozatlan.
- [39] Egyetértett a másodfokú bíróság a sérelemdíjra vonatkozó elsőfokú bírósági döntéssel is, a vonatkozó tényeket és körülményeket az elsőfokú bíróság helyesen mérlegelte.
- [40] Alaptalanul követelte a felperes a korkedvezmény bizonyítási járulék pótlólagos megfizetésére az alperes kötelezését. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a pert a Pp. 157. § a) pontja alapján meg kellett volna szüntetni, figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdés c) pontjára is. A pótlék befizetés elmaradása az alperes részére a társadalombiztosítási szerv felé jelent fizetési kötelezettséget, ennek a hiánya társadalombiztosítási jogviszonyhoz kötődő eljárásban rendezhető. Ennek elbírálására jelen eljárásban a munkaügyi bíróságnak nincs hatásköre, ezért a pert a másodfokú bíróság ebben a körben megszüntette.
- [41] A másodfokú bíróság részletes indokát adta a pertárgy összegének meghatározását illetően is.

A felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

- [42] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a 13. havi munkabérre, a korkedvezményes munkakör megállapításával kapcsolatos rendelkezésre, valamint az alperesnek a 2012. évre járó

pótszabadság megváltására történő kötelezést tartalmazó rendelkezések kivételével a hatályon kívül helyezését kérte vagylagos kérelmekként előterjesztett felülvizsgálati igénye alapján.

- [43] Elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a felmondás jogellenes, továbbá kérte az alperest túlmunka fizetésre kötelezni. Másodlagosan ezzel összefüggésben a kereseti kérelemnek az elvégzett túlmunka ellenértékekénti kompenzációját általános kártérítésként igényelte, mindösszesen 2.143.522 forint összegben. Kérte az alperes kötelezését 15 napon belül 4.425.000 forint kártérítés elmaradt jövedelemkénti megtérítésére is, továbbá 13. havi elmaradt munkabért és pótszabadságot igényelt. Kérte kötelezni az alperest 6 havi járadékösszeg olyan módon való megfizetésére, hogy ezzel egyidejűleg a bíróság kötelezze az alperest a járulék igazolt megfizetését követően az alperesnek felróhatóan elmulasztott bejelentés és befizetés okán elmulasztott társadalombiztosítási regisztráció jogfolytonos megtörténtének igazolására, mivel hogy a felperes 2012. július 1-jétől 2012. december 31-éig korkedvezményre jogosító munkakörben dolgozott. Kérte, hogy a Kúria kötelezze az alperest 10.197.200 forint kártérítés sérelemdíjkénti megfizetésére. Kérte kötelezni az alperest személyhez fűződő jogsértés alapján 2.500.000 forint megtérítésére. Ezen túlmenően perköltséget igényelt a Pp. 78. § (1) bekezdésére utalással.
- [44] Másodlagosan az első fokon eljáró bíróság vagy a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte ezen bíróságok jogszabályoknak megfelelő határozat hozatalára utasítása mellett. Harmadlagosan a jogerős ítélet hatályában való fenntartását igényelte.
- [45] Felülvizsgálati kérelme szerint a felperes arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok megsértették a Pp. 206. §-át, a Pp. 221. §-át, valamint az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [46] Álláspontja szerint a jogvita eldöntésekor a bíróságok nem megfelelően értékelték **K... T...** szerepét a felmondás során. **Zs... F...** cel, a munkáltatói jogkör gyakorlójával a felperesnek nem volt konkrét kapcsolata, **K... T...** és **H... I...** felvételiztette és vette fel őt, a felmondást is egy személyben **K... T...** intézte. A per során erre tekintettel a bíróságok jogszabálysértő módon értékelték a tényeket, a Pp. 206. § (1) bekezdése és 221. §-ának (1) bekezdése is sérült.
- [47] A másodfokú bíróság indokolás nélkül figyelmen kívül hagyta **Cs... Cs...** és **P... M...** tanúvallomását.
- [48] Az első fokon eljáró bíróság ítéletének indokolásában (... oldal ... bekezdéstől kezdődően) tényszerűen sorolta fel a felperes követelésének megalapozottságát igazoló konkrét eseteket, tényeket, melyeket jogsértő módon hagyott figyelmen kívül a másodfokú bíróság, és álláspontját semmivel nem indokolta.
- [49] Jelen ügy kapcsán azon ítéleti hivatkozás nem releváns, miszerint

az átszervezés során végrehajtott létszámleépítés esetén a bíróság nem vizsgálhatja, hogy a munkáltató aktuálisan miért az adott munkavállaló jogviszonyát szüntette meg, hiszen minden olyan konkrét esetben szükségszerű ennek értékelése, amely esetben megfelelő módon, tanúk vallomására és egyéb bizonyítékokra alapozottan igazolásra kerül, hogy a munkáltató a jogviszony megszüntetést visszaélésszerűen gyakorolta.

- [50] A másodfokú ítélet indokolása szerint nem volt megalapozott a felperes hivatkozása arra vonatkozóan, hogy az alperes új munkavállalót alkalmazott a munkakörére. Ezen ítéleti megállapítás indokolatlan, egyoldalúan figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy az új munkavállalónak, **B... G...**nak a felperes felmondását másfél hónappal megelőzően létesítették a jogviszonyát.
- [51] A másodfokú bíróság egyáltalán nem vizsgálta, és döntése során nem vette figyelembe a felmondást közvetlenül megelőző munkaerőmozgást, ahogy a felmondást közvetlenül követőt sem. A bíróság elmulasztotta felsorolni azokat a bizonyítékokat, melyeket figyelmen kívül hagyott ezen megállapítása kapcsán, és a bizonyítékok mellőzésének konkrét, releváns okát sem tüntette fel.
- [52] A felperes felülvizsgálati kérelmében az ítélkezési gyakorlatra hivatkozott azzal, hogy a bíróságok megsértették a Pp. 206. § (1) bekezdés és 221. § (1) bekezdésében foglaltakat.
- [53] A felülvizsgálati érvelés szerint a másodfokú bíróság a túlmunka kompenzációs részben is jogszabálysértő döntést hozott. Figyelmen kívül hagyta dr. **P... M..., Cs... Cs..., P... M...** tanúvallomását.
- [54] A hatályos munkajogi szabályoknak meg nem felelő, jogsértő gyakorlat az, hogy a túlóradíj bérrendezésként vagy jutalomként adható, ezt követően pedig sávós túlóraként jelenik meg a munkáltató gyakorlatában, melynek aktuális mértékét és összegét a munkáltató kedve szerinti mértékben határozhatja meg. Alperesnél ezen intézkedés célja az volt, hogy lehetőség szerint senki se tegyen panaszt a jelenléti ívek vezetésének sajátos rendje miatt.
- [55] A felperes a per során követelését tételesen igazolta, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (új Pp.) 522. § (1) bekezdés b) pontjának a felperes maradéktalanul eleget tett.
- [56] A másodfokon eljáró bíróság jogszabálysértő módon, a rendelkezésre álló bizonyítékok figyelmen kívül hagyásával, a Pp. 206. (1) bekezdésben, illetve 221. § (1) bekezdésben foglaltakkal ellentétes tartalmú döntést hozott akkor, amikor az elmaradt jövedelem kapcsán előterjesztett kereseti kérelmet elutasította. A felperes ezzel összefüggésben is utalt az ítélkezési gyakorlatra.
- [57] Az alperest 2014. évben elmaradt 13. havi munkabérfizetésre, illetve az elmaradt pótszabadság megváltásra kötelező ítéleti döntéseket nem támadta.
- [58] Az eljáró bíróságok helyesen rögzítették, hogy 2012. július 1-jétől 2012. december 31-éig a felperes karkedvezményre jogosító munkakörben dolgozott az alperesnél. A másodfokon eljáró bíróság jogszabálysértő módon hagyta figyelmen kívül a Pp. 206. § (1) bekezdését, illetve 221. § (1) bekezdését, amikor arra a

következtetésre jutott, hogy bár a 2012. évre járó pótszabadság megváltására vonatkozó kereseti követelést megalapozottnak találta, a karkedvezményes pótlék megfelelő időben történő befizetésének és a jogosultságot igazoló adatoknak ugyancsak a megfelelő időben történő regisztrációjának elmaradása miatti két évi többlet szolgálati idővel felperesnek okozott kár kapcsán előterjesztett kártérítési igényt elutasította. A felperesnek ezen kára nem idő előtti, csupán annak közvetett következménye húzódik el a nyugdíjas évekre.

- [59] Az ügyben másodfokon eljáró bíróság, miután felperes igazolta a vele szemben sorozatosan, indokolatlanul alkalmazott munkáltatói egyoldalú megtorlás jellegű szankciókat, jogsértő módon elmulasztotta megállapítani annak tényét, hogy a munkáltató önkényesen távolította el a felperest munkaköréből. Ennek kapcsán is a felperes az ítélezési gyakorlatra utalt.
- [60] Az elsőfokú bíróság alaposan vizsgálta a felmondás körülményeit, és jogszerűen jutott arra a következtetésre, hogy rendeltetésellenes joggyakorlás valósult meg a munkahelyi vezetővel kialakult konfliktus miatt. A perben minden kétséget kizáróan bizonyítottá vált az alperes retorziós szándéka.
- [61] A felperes felülvizsgálati kérelmének összefoglalójában jogszabálysértésként jelölte meg a Pp. 206. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, valamint az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésében rögzítetteket.
- [62] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, a per adataival ellentmondásban áll, a tényállás egyoldalú és kirívóan okszerűtlen megállapításokat tartalmaz. Nem tett eleget indokolási kötelezettségének, megsértve a fent hivatkozott jogszabályokat. Döntése csupán pertörténeti leírást tartalmaz, összefoglalóan nem rögzíti az általa megállapított tényállást és nem részletezi, hogy azt mely bizonyítékok alapján állapította meg.
- [63] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [64] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.
- [65] A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 272. § (2) bekezdése szerint pedig, a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.
- [66] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei tehát a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a

határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Amennyiben a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel. A jogerős ítélet több rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelem esetén, annak a törvényben előírt tartalmi kellékeket kérelmenként külön-külön kell tartalmaznia és ezek hiánytalan meglétét is a Kúria külön-külön vizsgálja (1/2016. (II. 15.) PK. vélemény 3. - 6. pont).

- [67] Ha a felülvizsgálatot kérelmező a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését a tényállás okszerűtlen megállapítása miatt kéri, nem elégséges általánosságban erre utalni, konkrétan meg kell jelölni, hogy a bíróság milyen bizonyítékokból vont le okszerűtlen következtetést, illetőleg milyen bizonyítási hiányosságok miatt nem tekinthető az ítélet megalapozottnak (BH1999.390.).
- [68] A felperes felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértésként kizárólag a Pp. 206. §-át, 221. §-át, valamint az Alaptörvény rendelkezéseit jelölte meg, konkrét anyagi jogszabálysértésre nem utalt. Kizárólag a rendeltetésellenes joggyakorlás körében utalt a bizonyítékok kirívóan téves, illetve hiányos értékelésére, amelyek alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelemmel érdemben foglalkozhatott.
- [69] A Pp. 221. § (1) bekezdésének megsértését alaptalanul állította az alperes. A bíróságoknak a határozatukat a szükséges mértékben kell megindokolniuk, amelynek körét az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. A bíróságok rögzítették a tényállást és az abból figyelembe vett körülményeket, továbbá az ebből levont következtetésükről a bizonyítékok egybevetésével számot adtak. Önmagában az indokolási kötelezettség megsértése nem állapítható meg amiatt, hogy a levont jogkövetkeztetéssel a fél nem ért egyet. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben több ügyben kifejtette, hogy „A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó, szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel való értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata.” (30/2014. (IX. 30. AB határozat indokolás {89}).
- [70] A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során a felvett bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el.
- [71] A következetes ítélkezési gyakorlat értelmében a Pp. 206. § (1) bekezdésére való hivatkozás kizárólag abban az esetben

eredményezheti a felülvizsgálati kérelem alaposságát, amennyiben a jogerős ítéletben megállapítható tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, lényeges logikai ellentmondást tartalmaz. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére újabb egybevetésére nincs jogi lehetőség (BH2012. 173., Mfv.I.10.360/2017/5., Mfv.I.10.546/2018/5.).

- [72] A felperes felülvizsgálati kérelmében anyagi jogi jogszabályt nem jelölt meg, azonban a másodfokú bíróságnak a rendeltetésellenes joggyakorlás körében kifejtett előadása a Pp. 206. §-ban foglaltakba ütköző volt, így e körben tudott a Kúria vizsgálandni.
- [73] Peradat, hogy a felperes és közvetlen felettese, az utasítási jogkörrel rendelkező **K... T...** között a viszony elmérgesedett, közöttük több alkalommal került sor szóváltásra. A felperes 2014. évben egyedül nem részesült bérrendezésben, aminek konkrét oka a perben nem nyert igazolást, háttérben a felperes nem cáfolt állítása szerint a közvetlen felettese állt.
- [74] **K... T...** tágabb értelemben vett munkáltatói jogkörgyakorló volt (utasításadási jog), ennek ellenére a törvényszék nem vizsgálta és értékelte, hogy a felperes által állított és véleménye szerint hátrányos megkülönböztetést eredményező intézkedés indítványozása tőle származott-e és ha igen, az milyen módon történt.
- [75] A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta egyebek mellett **Cs... Cs...** azon nyilatkozatát, hogy **K... T...** részéről elhangzott, miszerint a felperes „ha nem csinálja a rá kiosztott feladatokat vagy nem fogja be a száját, akkor a jogviszonya megszüntetésre kerül” (... sorszámú jegyzőkönyv ... oldal).
- [76] A megismételt eljárásban fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kell és ennek konkrét indokát is adni, hogy a felperes által az elsőfokú bíróság szerint bizonyított azon körülmények, amelyek a rendeltetésellenes joggyakorlást igazolták, megvalósultak-e. Értékelni kell, hogy **K... T...** mint utasítási és ellenőrzési joggal rendelkező felettesel való kapcsolat megromlása hozzájárult-e a felperes jogviszonyának megszüntetéséhez, a munkáltatói jogkör gyakorlója értesült-e a jogviszony megszűnésekor felperes és felettese kapcsolatáról, ez közrehatott-e intézkedésében, illetve, hogy a létszámcsökkentéssel indokolt felmondás rendeltetésszerű volt-e.
- [77] A fentiek értékelését követően juthat a másodfokú bíróság érdemben helyes következtetésre.
- [78] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét (13. havi bér, 5 pótnap) nem érintette, a rendeltetésellenes joggyakorlás körében előterjesztett keresetet elutasító döntést hatályon kívül helyezte, e körben a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította, egyebekben (a sérelemdíj, túlmunka, kártérítés iránti igényt elutasító döntést) a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, módosítva a feleket terhelő perköltség mértékét (Pp. 275. § (4) bekezdés).

Záró rész

- [79] A felperest terhelő első-, és másodfokú és felülvizsgálati részköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kellett határozni. Az illetékviselési kötelezettség a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) (2) bekezdésén és 14. §-án alapul.
- [80] A Kúria a Pp. 275. § (5) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás illetékét és a felperes felmerült költségét megállapította azzal, hogy annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság fog döntení. Alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel.
- [81] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

, 2020. március 11.

**. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna
s.k. előadó bíró Dr. Gál Attila s.k. bíró**

A kiadmány hitelél:

tisztviselő